

МІЖНАРОДНА АКАДЕМІЯ ЕКОЛОГІЇ ТА МЕДИЦИНИ

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ВИРОБНИЧА ЛІКАРСЬКА ПРАКТИКА

для підготовки здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня

РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ Другий (магістерський) рівень

СТУПІНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ Магістр

ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ 22 Охорона здоров'я

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ 222 Медицина

Робоча програма навчальної дисципліни «**Виробнича лікарська практика**» складена на основі освітньо-професійної програми «Лікар» для другого (магістерського) рівня 222 спеціальності «Медицина».

Гарант ОП:

д.м.н., професор

_____ Іван Савицький

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		Денна форма навчання
Кількість кредитів – 6	Галузь знань 22 «Охорона здоров'я»	<u>Нормативна</u>
	Напрямок підготовки «Медицина»	
Загальна кількість годин – 180	Спеціальність: 222 “Медицина”	Рік підготовки
		4-й
		Семестр
		8-й
Змістових модулів – 4	Освітньо-кваліфікаційний рівень: магістр	Лекції
		-
		Практичні заняття
		96 год.
		Самостійна робота
		84 год.
		Вид контролю
<u>Диференційований залік</u>		

2. СТРУКТУРА РОБОЧОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ПРОГРАМИ

Практика студентів медичного інституту проводиться в якості помічника лікаря терапевтичного, хірургічного і дитячого відділень лікарень та пологового будинку. Виробнича лікарська практика студентів IV курсу в обсязі професійних обов'язків лікаря стаціонару триває 4 тижні - по 1 тижню в терапевтичному, хірургічному, дитячому відділеннях і пологовому будинку (відділенні).

Компетентності та результати навчання

Згідно з вимогами ОПП дисципліна забезпечує набуття студентами *Компетентностей та програмних результатів навчання:*

Загальні компетентності (ЗК)	
ЗК-1	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
ЗК-2	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
ЗК-3	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
ЗК-4	Знання та розуміння предметної галузі та розуміння професійної діяльності.
ЗК-5	Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.
ЗК-6	Здатність приймати обґрунтовані рішення.
ЗК-7	Здатність працювати в команді.
ЗК-8	Здатність до міжособистісної взаємодії.
ЗК-10	Здатність використовувати інформаційні і комунікаційні технології.

ЗК-11	Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.
ЗК-12	Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.
Фахові компетентності (ФК)	
ФК-1	Здатність збирати медичну інформацію про пацієнта і аналізувати клінічні дані.
ФК-2	Здатність до визначення необхідного переліку лабораторних та інструментальних досліджень та оцінки їх результатів.
ФК-3	Здатність до встановлення попереднього та клінічного діагнозу захворювання.
ФК-4	Здатність до визначення необхідного режиму праці та відпочинку при лікуванні та профілактиці захворювань.
ФК-5	Здатність до визначення характеру харчування при лікуванні та профілактиці захворювань.
ФК-6	Здатність до визначення принципів та характеру лікування та профілактики захворювань.
ФК-7	Здатність до діагностування невідкладних станів.
ФК-8	Здатність до визначення тактики та надання екстреної медичної допомоги.
ФК-10	Здатність до виконання медичних маніпуляцій.
ФК-11	Здатність розв'язувати медичні проблеми у нових або незнайомих середовищах за наявності неповної або обмеженої інформації з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності.
ФК-16	Здатність до ведення медичної документації, в тому числі електронних форм.
ФК-21	Зрозуміло і неоднозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію з проблем охорони здоров'я та дотичних питань до фахівців і нефаківців, зокрема до осіб, які навчаються.
ФК-24	Дотримання етичних принципів при роботі з пацієнтами, лабораторними тваринами.
ФК-25	Дотримання професійної та академічної доброчесності, нести відповідальність за достовірність отриманих наукових результатів.
Програмні результати навчання (ПРН)	
ПРН-1	Мати ґрунтовні знання із структури професійної діяльності. Вміти здійснювати професійну діяльність, що потребує оновлення та інтеграції знань. Нести відповідальність за професійний розвиток, здатність до подальшого професійного навчання з високим рівнем автономності.
ПРН-3	Спеціалізовані концептуальні знання, що включають наукові здобутки у сфері охорони здоров'я і є основою для проведення досліджень, критичне осмислення проблем у сфері медицини та дотичних до неї міждисциплінарних проблем.
ПРН-4	Виділяти та ідентифікувати провідні клінічні симптоми та синдроми (за списком 1); за стандартними методиками, використовуючи попередні дані анамнезу хворого, дані огляду хворого, знання про людину, її органи та системи, встановлювати попередній клінічний діагноз захворювання (за списком 2).
ПРН-5	Збирати скарги, анамнез життя та захворювання, оцінювати психомоторний та фізичний розвиток пацієнта, стан органів та систем організму, на підставі результатів лабораторних та інструментальних досліджень оцінювати інформацію щодо діагнозу (за списком 4), враховуючи вік пацієнта.
ПРН-6	Встановлювати остаточний клінічний діагноз шляхом прийняття обґрунтованого рішення та аналізу отриманих суб'єктивних і об'єктивних даних клінічного, додаткового обстеження, проведення диференційної діагностики, дотримуючись відповідних етичних і юридичних норм, під контролем лікаря керівника в умовах закладу охорони здоров'я (за списком 2).

ПРН-7	Призначати та аналізувати додаткові (обов'язкові та за вибором) методи обстеження (лабораторні, функціональні та/або інструментальні) (за списком 4), пацієнтів із захворюваннями органів і систем організму для проведення диференційної діагностики захворювань (за списком 2).
ПРН-8	Визначити головний клінічний синдром або чим обумовлена тяжкість стану потерпілого/постраждалого (за списком 3) шляхом прийняття обґрунтованого рішення та оцінки стану людини за будь-яких обставин (в умовах закладу охорони здоров'я, за його межами) у т.ч. в умовах надзвичайної ситуації та бойових дій, в польових умовах, в умовах нестачі інформації та обмеженого часу.
ПРН- 9	Визначати характер та принципи лікування хворих (консервативне, оперативне) із захворюваннями (за списком 2), враховуючи вік пацієнта, в умовах закладу охорони здоров'я, за його межами та на етапах медичної евакуації, в т.ч. у польових умовах, на підставі попереднього клінічного діагнозу, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами, у разі необхідності розширення стандартної схеми вмти обґрунтувати персоніфіковані рекомендації під контролем лікаря-керівника в умовах лікувальної установи.
ПРН- 10	Визначати необхідний режим праці, відпочинку та харчування на підставі заключного клінічного діагнозу, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами.
ПРН- 14	Визначати тактику та надавати екстрену медичної допомогу при невідкладних станах (за списком 3) в умовах обмеженого часу згідно з існуючими клінічними протоколами та стандартами лікування.
ПРН- 16	Формувати раціональні медичні маршрути пацієнтів; організовувати взаємодію з колегами в своєму та інших закладах, організаціях та установах; застосовувати інструменти просування медичних послуг на ринку, на підставі аналізу потреб населення, в умовах функціонування закладу охорони здоров'я, його підрозділу, в конкурентному середовищі.
ПРН- 17	Виконувати медичні маніпуляції (за списком 5) в умовах лікувального закладу, вдома або на виробництві на підставі попереднього клінічного діагнозу та/або показників стану пацієнта шляхом прийняття обґрунтованого рішення, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм.
ПРН- 18	Визначати стан функціонування та обмежень життєдіяльності особи та тривалість непрацездатності з оформленням відповідних документів, в умовах закладу охорони здоров'я на підставі даних про захворювання та його перебіг, особливості професійної діяльності людини, тощо. Вести медичну документацію щодо пацієнта та контингенту населення на підставі нормативних документів.
ПРН- 21	Відшукувати необхідну інформацію у професійній літературі та базах даних інших джерелах, аналізувати, оцінювати та застосовувати цю інформацію.
ПРН- 22	Застосовувати сучасні цифрові технології, спеціалізоване програмне забезпечення, статистичні методи аналізу даних для розв'язання складних задач охорони здоров'я.
ПРН- 24	Організовувати необхідний рівень індивідуальної безпеки (власної та осіб, про яких піклується) у разі виникнення типових небезпечних ситуацій в індивідуальному полі діяльності.
ПРН- 25	Зрозуміло і однозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію з проблем охорони здоров'я та дотичних питань до фахівців і нефахівців.

ПРН- 27	Вільно спілкуватися державною та англійською мовою, як усно так і письмово для обговорення професійної діяльності, досліджень та проектів.
ПРН- 28	Приймати ефективні рішення з проблем охорони здоров'я, оцінювати потрібні ресурси, враховувати соціальні, економічні та етичні наслідки.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1. Основні обов'язки та професійні дії лікаря терапевтичного відділення стаціонару.

Тема 1: принципи організації надання планової і невідкладної терапевтичної допомоги в Україні.

Тема 2: удосконалення опитування та фізикального обстеження пацієнтів із основними захворюваннями органів дихання, травлення, кровотворних органів та ендокринної системи.

Тема 3: оволодіння навичками трактування лабораторних і інструментальних методів дослідження у внутрішній медицині.

Тема 4: удосконалення навичок обґрунтування і формулювання діагнозу при основних захворюваннях органів дихання, травлення, кровотворних органів та ендокринної системи.

Тема 5: призначення лікування, первинна і вторинна профілактика при основних захворюваннях органів дихання, травлення, кровотворних органів та ендокринної системи.

Тема 6: оволодіння навичками надання невідкладної допомоги у клініці внутрішньої медицини.

Тема 7: застосування принципів етики та деонтології у практиці лікаря терапевтичного відділення.

Змістовий модуль 2. Основні обов'язки та професійні дії лікаря хірургічного відділення стаціонару:

Тема 8: принципи організації надання планової та невідкладної хірургічної допомоги в Україні.

Тема 9: удосконалення навичок клінічної, лабораторно – інструментальної діагностики і тактики лікування основних хірургічних хвороб в умовах стаціонару

Тема 10: оволодіння навичками надання невідкладної медичної допомоги при ургентних хірургічних захворюваннях.

Тема 11: застосування принципів етики та деонтології у практиці лікаря хірургічного відділення.

Змістовий модуль 3. Основні обов'язки та професійні дії лікаря педіатричного відділення стаціонару.

Тема 12: принципи організації надання медичної допомоги дітям в Україні, основи законодавства України з охорони здоров'я дітей.

Тема 13: удосконалення навичок клінічної, лабораторно-інструментальної діагностики і тактики лікування основних дитячих хвороб в умовах дитячого стаціонару

Тема 14: оволодіння навичками надання невідкладної медичної допомоги при ургентних станах у дітей.

Тема 15: застосування принципів етики та деонтології у практиці лікаря педіатричного відділення.

Змістовий модуль 4. Основні обов'язки та професійні дії лікаря пологового відділення стаціонару.

Тема 16: принципи організації надання медичної допомоги вагітним, роділлям та породіллям в Україні, основи законодавства України з охорони здоров'я матері та дитини.

Тема 17: удосконалення діагностики ранніх та пізніх строків вагітності. Участь у веденні фізіологічних пологів та післяпологового періоду. Клінічна, лабораторно – інструментальна діагностика і тактика лікування ускладнень вагітності, пологів, післяпологового періоду в умовах акушерського стаціонару.

Тема 18: оволодіння навичками надання невідкладної медичної допомоги в акушерстві.

Тема 19: застосування принципів етики та деонтології у практиці лікаря пологового відділення.

Тема 20: підсумковий контроль знань в формі диференційного заліку.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№	Назва теми	Практичні	Самостійні
	Змістовий модуль 1. Основні обов'язки та професійні дії лікаря терапевтичного відділення стаціонару.	28	20
1	Принципи організації надання планової невідкладної терапевтичної допомоги в Україні	4	3
2	Удосконалення опитування та фізикального обстеження пацієнтів із основними захворюваннями органів дихання, травлення, кровотворних органів та ендокринної системи.	4	3
3	Оволодіння навичками трактування лабораторних і інструментальних методів дослідження у внутрішній медицині.	4	3
4	Удосконалення навичок обґрунтування і формулювання діагнозу при основних захворюваннях органів дихання, травлення, кровотворних органів та ендокринної системи.	4	3
5	Призначення лікування, первинна і вторинна профілактика при основних захворюваннях органів дихання, травлення, кровотворних органів та ендокринної системи.	4	3
6	Оволодіння навичками надання невідкладної допомоги у клініці внутрішньої медицини.	4	3
7	застосування принципів етики та деонтології у практиці лікаря терапевтичного відділення.	4	2
	Змістовий модуль 2. Основні обов'язки та професійні дії лікаря хірургічного відділення стаціонару	20	20
8	Принципи організації надання планової та невідкладної хірургічної допомоги в Україні.	5	5
9	Вдосконалення навичок клінічної, лабораторно – інструментальної діагностики і тактики лікування основних хірургічних хвороб в умовах стаціонару	5	5
10	Оволодіння навичками надання невідкладної медичної допомоги при ургентних хірургічних захворюваннях.	5	5
11	Застосування принципів етики та деонтології у практиці лікаря хірургічного відділення.	5	5
	Змістовий модуль 3. Основні обов'язки та професійні дії лікаря педіатричного відділення стаціонару.	20	20
12	Принципи організації надання медичної допомоги дітям в Україні, основи законодавства України з охорони здоров'я дітей.	5	5
13	Удосконалення навичок клінічної, лабораторно-інструментальної діагностики і тактики лікування основних дитячих хвороб в умовах дитячого стаціонару	5	5
14	Оволодіння навичками надання невідкладної медичної допомоги при ургентних станах у дітей.	5	5
15	Застосування принципів етики та деонтології у практиці лікаря педіатричного відділення.	5	5
	Змістовий модуль 4. Основні обов'язки та професійні дії лікаря пологового відділення стаціонару.	28	24

16	Принципи організації надання медичної допомоги вагітним, роділлям та породіллям в Україні, основи законодавства України з охорони здоров'я матері та дитини.	7	6
17	Удосконалення діагностики ранніх та пізніх строків вагітності. Участь у веденні фізіологічних пологів та післяпологового періоду. Клінічна, лабораторно – інструментальна діагностика і тактика лікування ускладнень вагітності, пологів, післяпологового періоду в умовах акушерського стаціонару	9	7
18	Оволодіння навичками надання невідкладної медичної допомоги в акушерстві.	6	6
19	Застосування принципів етики та деонтології у практиці лікаря пологового відділення	6	5
	Разом	96	84

5. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Індивідуальні завдання є однією з форм організації навчання у вузі, яке має на меті поглиблення, узагальнення та закріплення знань, які студенти одержують в процесі навчання, а також застосування цих знань на практиці. Індивідуальні завдання виконуються студентами самостійно під керівництвом викладача.

До індивідуальних завдань відносяться: написання рефератів і створення мультимедійних презентацій з доповідями на засіданнях наукового студентського гуртка кафедри, участь у виготовленні макро- та мікропрепаратів, участь в науково – дослідницькій роботі кафедри, участь в написанні тез та статей доповіді на студентських наукових конференціях.

Перелік завдань для індивідуальної роботи студента: участь у роботі студентського наукового гуртка та виступи на наукових форумах; участь у студентській олімпіаді з дисципліни; підбір відео та аудіо матеріалів із розділів навчальної дисципліни; підбір матеріалів і створення презентації з відповідної теми або розділу дисципліни.

6. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

За джерелами знань використовують методи навчання: словесні – розповідь, пояснення, лекція, інструктаж; наочні – демонстрація, ілюстрація; практичні – практична робота, вирішення задачі. За характером логіки пізнання використовуються методи: аналітичний, синтетичний, аналітико-синтетичний, індуктивний, дедуктивний. За рівнем самостійної розумової діяльності використовуються методи: проблемний, пошуковий, дослідницький.

1. Словесні методи: лекція, бесіда;
2. Наочні методи: ілюстрація, демонстрація, тренінг;
3. Практичні методи: виконання практичних робіт та розв'язання клінічних ситуаційних завдань для вироблення вмінь та навичок;
4. Самостійна робота студентів з осмислення й засвоєння нового матеріалу
5. Використання контрольних-навчальних комп'ютерних програм
6. Інноваційні методи навчання: Case-based learning (Навчання через аналіз клінічного випадку, ситуації); мозковий штурм; навчальна дискусія; навчальні дебати; рольова гра; навчання в команді (Team-based learning); обмін думками (think-pair-share).

Видами навчальних занять згідно з навчальним планом є: практичні заняття; самостійна робота студентів.

7. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Поточний контроль здійснюється на основі контролю теоретичних знань, практичних

навичок і вмінь.

Формами поточного контролю є: усне опитування (фронтальне, індивідуальне, комбіноване), співбесіда; **практична перевірка сформованих професійних умінь** (проводиться за результатами розв'язування клінічних кейсів, роботи з медичною документацією, виконання практичних навичок, роботи біля ліжка хворого); **тестовий контроль** («відкриті» та «закриті» тестові завдання).

Поточний контроль є обов'язковим. Під час оцінювання засвоєння кожної теми з усіх дисциплін навчального плану за поточну навчальну діяльність студенту виставляються оцінки за 4-бальною (традиційною шкалою) з урахуванням затверджених критеріїв оцінювання з дисципліни. Враховуються всі види робіт, передбачені навчальною програмою. Студент має отримати оцінку з кожної теми. Викладач проводить опитування кожного студента у групі на кожному занятті і виставити оцінку в журналі обліку відвідувань та успішності студентів за традиційною шкалою («5», «4», «3», «2»).

При оцінюванні поточної навчальної діяльності студента 20% оцінки становить самостійна робота студента, яка враховує знання теми самостійного заняття і виконання роботи в зошиті.

Заключний (підсумковий) контроль проводиться:

- у формі письмової контрольної роботи, яка включає тестові завдання, теоретичні питання
- контроль практичних навичок (розв'язування клінічних кейсів, захист історії хвороби, оцінка правильності виконання практичних навичок - практично-орієнтований іспит.

Відповідно до специфіки фахової підготовки перевага надається тестовому та практично орієнтованому контролю.

8. ФОРМА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ УСПІШНОСТІ НАВЧАННЯ

Підсумковий контроль з дисципліни здійснюється на основі контролю теоретичних знань, практичних навичок і вмінь.

Диференційний залік – це форма підсумкового контролю засвоєння студентом теоретичного та практичного матеріалу з навчальної дисципліни.

9. Схема нарахування та розподіл балів, які отримують студенти.

Максимальна кількість балів за дисципліну складає 200 балів. Співвідношення між результатами оцінювання поточної навчальної діяльності і підсумкового контролю знань – 60 % та 40 %.

Вивчення дисципліни закінчується підсумковим контролем у вигляді диференційного заліку.

До диф.заліку допускаються лише ті студенти, які не мають академічної заборгованості (відпрацьовані всі пропущені заняття) і їх середній бал за поточну навчальну діяльність із навчальної дисципліни становить не менше оцінки «3».

Максимальна кількість балів, яку може набрати студент за поточну навчальну діяльність для допуску до екзамену становить 120 балів і визначається як сума середнього арифметичного всіх оцінок отриманих в семестрі.

Мінімальна кількість балів, яку повинен набрати студент за поточну навчальну діяльність для допуску до екзамену становить 72 бали. Перерахунок середньої оцінки за поточну успішність (за 120-бальною шкалою) в табл. 1.

Таблиця 1.

Перерахунок середньої оцінки за поточну успішність у багатобальну шкалу для дисциплін, що завершуються екзаменом

4-бальна шкала	200-бальна шкала	4-бальна шкала	200-бальна шкала	4-бальна шкала	200-бальна шкала
5	120	4.29	103	3.58	86

4.96	119	4.25	102	3.54	85
4.92	118	4.21	101	3.50	84
4.87	117	4.17	100	3.46	83
4.83	116	4.12	99	3.42	82
4.79	115	4.08	98	3.37	81
4.75	114	4.04	97	3.33	80
4.71	113	4.00	96	3.29	79
4.67	112	3.96	95	3.25	78
4.62	111	3.92	94	3.21	77
4.58	110	3.87	93	3.17	76
4.54	109	3.83	92	3.12	75
4.50	108	3.79	91	3.08	74
4.46	107	3.75	90	3.04	73
4.42	106	3.71	89	3	72
4.37	105	3.67	88	Менше 3	Недостатньо
4.33	104	3.62	87		

Максимальна кількість балів, яку може набрати студент при складанні екзамену становить 80 (мінімальна кількість - не менше 50).

Оцінка з дисципліни визначається комплексно, як сума балів за поточну навчальну діяльність та балів за екзамен.

Із виділених 120 балів за поточну навчальну діяльність на оцінювання індивідуальної самостійної роботи здобувачів вищої освіти, згідно з робочою навчальною програмою, виділяється додатково від 4 до 12 балів. Заохочувальні бали додаються до підсумкової оцінки з дисципліни в кінці її вивчення.

Бали з дисципліни для студентів, які успішно виконали програму конвертуються у національну шкалу та систему ЄКТС (табл. 2).

Таблиця 2

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, дифзаліку	для заліку
180-200	A	відмінно	зараховано
160-179	B	добре	
150-159	C		
130-149	D	задовільно	
120-129	E		
50-119	FX	незадовільно з можливістю перескладання	не зараховано з можливістю перескладання
0-49	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Рекомендована література (Терапія)

Базова

1. Внутрішні хвороби. Підручник, заснований на принципах доказової медицини 2018/19. Свінціцький А.С., Гаєвські П. Практична Медицина 2018—1632 с
2. Гастроентерологія. Харченко Н.В., Бабак О.Я., Підручник - К., 2007. – 720 с.
3. Діагностика, лікування та профілактика основних кардіологічних захворювань: навчальний посібник для студентів V курсу медичних ВНЗ IV рівня акредитації / За ред. О.М.Біловола, П.Г.Кравчуна, у 2 частинах. - Харків, ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2010. – ч.1.- 264 с. - ч.2.- 200 с.
4. Діагностика, лікування та профілактика основних хвороб кістково-м'язової системи та сполучної тканини: навчальний посібник для студентів V курсу медичних ВНЗ IV рівня акредитації / За ред. О.М.Біловола, П.Г.Кравчуна. - Харків, ХНУ ім.В.Н. Каразіна, 2010. - 256 с.
5. Ендокринологія: підручник для студентів вищих медичних навчальних закладів IV рівня акредитації / П. М. Боднар [та ін.]; за ред. П. М. Боднара; Нац. АМН України. - 4-те вид., оновл. та допов. - Вінниця: Нова Кн., 2017. - 449 с.
6. Нефрологія: Національний підручник / За ред. Л. В. Пирога, Д. Д. Іванова. Київ, 2014. 314 с.
7. Передерій В.Г., Ткач С.М. Основи внутрішньої медицини. В 3 т. Том 2. «Нова книга», 2009. - 976 с.
8. Фізіотерапія : підручник / за ред. проф., д. мед. н. О. А. Владимірова, проф., д. мед. н. В. В. Єжова, з. д. н. РФ, проф., д. мед. н. Г. М. Пономаренко. – К.: Формат, 2013. – 432 с.

Допоміжна

1. Клінічно-рентгенологічний атлас з діагностики захворювань легень / за ред. проф. Л.Д. Тодоріко. – Чернівці: Медуніверситет, 2013. – 342 с.
2. Нетяженко В.З. Гострий коронарний синдром. Діагностичні заходи та алгоритм лікування – Київ - 2009 – 191 с.
3. Рошцін, Г. Г. Екстрена медична допомога: догоспітальний етап – алгоритми маніпуляції (базовий рівень) – К., 2012. – 84 с
4. Свінціцький А.С., Яременко О.Б., Пузанова О.Г., Хомченкова Н.І. Ревматичні хвороби та синдроми. – К. : "Книга плюс", 2006. – 680 с.4
5. Серцево-судинні захворювання. Класифікація, стандарти діагностики та лікування / За ред. В.М.Коваленка, М.І.Лутая, Ю.М. Сіренка. – К.: МОРІОН, 2016. – 192 с
6. Тітов І.І., Волошинський О.В., Глушко Л.В., Дацюк О.І., Алгоритми надання невідкладної допомоги у критичних станах: навчальний посібник, Вінниця, 2009. – 256 с.
7. Хемптон Д., Хемптон Д., Основи ЕКГ – The EKG Made Easy: 9-е видання (Дві мови), К., «Медицина», 2020 – 234 с.
8. **Медичні журнали:** “Доктор”, “Мистецтво лікування”, “Медицина світу”, “Лікарська справа”, “Ліки України”, “Український кардіологічний журнал”, “Український терапевтичний журнал”, “Український ревматологічний журнал”, “Український медичний часопис”, “Acta Medica Leopoliensia”, “Science”, “Therapia”.

Перелік навчально-методичної літератури (Хірургія)

1. **Невідкладна хірургія:** Підручник для студентів VI курсів медичних факультетів медичних вишів. / Авт. кол.: В. В. Бойко, В. М. Лісовий, В. А. Капустник, Л. Й. Гончаренко, І. А. Тарабан, В. В. Макаров та ін.; під ред. чл.-кор. НАМНУ, проф. В. В. Бойка, чл.-кор. НАМНУ, проф. В. М. Лісового. -Харьков, «НТМТ», 2019. – 512 с.
2. **Emergency surgery.** Textbook for the 6th year students of medicine / Authors: V.V. Boyko, V.M Lisovyi, V.A. Kapustnyk, L. Y. Goncharenko, I. A. Taraban, I.A.Kryvoruchko, V.V. Makarov and others.; Eds. Corresponding Member of NAMSU Doctor of Medicine, Profesor V.V. Boyko, Correspond – ind Member of NAMSU Doctor of Medicine, Profesor V.M. Lisovyi – Kh/. KNMU, 2019. - 494 p.

3. Ургентная абдоминальная хирургия. Учебное пособие для студентов У курсов медицинских ВУЗов (под ред. И.А.Криворучко и В.Н.Лесового). Автор. кол. Лесовой В.Н., Криворучко И.А., Бойко В.В., Тонкоглас А.А., Тесленко С.Н., Гончарова Н.М., Замятин П.Н. Харьков, ООО "Щедрая усадьба плюс", 2015. – 404 с.

4. Лизогуб М.В., Михневич К.Г., Курсов С.В.Ю.Б. Григоров та ін. Невідкладні стани та медичні маніпуляції : навчальний посібник для підготовки студентів вищих медичних навчальних закладів до практично-орієнтованого державного іспиту за спеціальностями 7.110.101 «Лікувальна справа», 7.110.104 «Педіатрія», 7.110.104 «Медико-профілактична справа». За ред. В.А.Капустника, А.А.Хижняка, М.О.Міхаліна. – Х.: «Новое слово», 2009. – 286 с.

5. Бойко В.В., Гончаренко Л.И., Тарабан И.А., Грома В.Г. / Классификации хирургических заболеваний. Часть I. Абдоминальная и торакальная патология. Часть II. Кардиальная, сосудистая и поликлиническая патология. // Методические указания для студентов медицинских факультетов и врачей-интернов. - Харьков, ХНМУ, 2009. – 74 с

6. **Хірургія. Частина II Хірургічна гастроентерологія і проктологія:** навч. посібник для студентів медичних закладів. / І.А. Криворучко, В.М. Лісовий, В.В. Бойко, О.А.Тонкоглас. – Харків: ХНМУ, 2018. – 290 с.

7. Бойко В.В., Свирепко П.В., Гончаренко Л.И., Макаров В.В. / Этика и деонтология в хирургии. Методические указания для студентов и врачей-интернов – Харьков: ХГМУ, 2002. – 24 с.

8. Бойко В.В., Криворучко И.А., В.Н. Лесовой, Замятин П.Н., В.П.Полевой, Ю.С.Паращук, Н.Н.Березка, С.Н.Тесленко. Руководство по неотложной хирургии органов брюшной полости. - Харьков-Черновцы, 2009. - 514 с.

Рекомендована література (Акушерство та гінекологія)

1. Акушерство і гінекологія: у 2 кн. : підручник. Кн. 1. Акушерство / В.І. Грищенко, М.О. Щербина, Б.М. Венцківський та ін. ; за ред. В.І. Грищенка, М.О. Щербини. – 3-є вид., випр. – К.: ВСВ «Медицина», 2017. – 424 с.

2. Акушерство і гінекологія: у 2 кн.: підручник. Кн. 2. Гінекологія / В.І. Грищенко, М.О. Щербина, Б.М. Венцківський та ін. ; за ред. В.І. Грищенка, М.О. Щербини. – 2-е вид., випр. – К.: ВСВ «Медицина», 2017. – 376 с. + 8 с. кольор. вкл.

3. Основи перинатальної медицини / М.О. Щербина, О.О. Кузьміна // Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів - медичних університетів, інститутів і академій, Київ, ВСВ «Медицина», 2017 – 152 с.

5. Протоколи для вагітних високого ризику: за ред. Дж. Т. Квінас, Д. Хоббінс, К. Спонг / McMillan Children Foundation / Helping Children Around the World

6. Ефективний антенатальний догляд: навчальний посібник / Колектив авторів – К., 2012.

Рекомендована література (Педіатрія):

Основна:

1. Наказ No 362 МОЗ України «Про затвердження протоколів діагностики та лікування кардіоревматологічних хвороб у дітей» від 19.07.2005р.

2. Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 22.10.2012 No 832 «Уніфікований клінічний протокол медичної допомоги дітям, хворим на ювенільний артрит»

3. Наказ No 9 МОЗ України «Про затвердження протоколів діагностики та лікування рахіту у дітей» від 10 січня 2005 р.

4. Наказ No59 МОЗ України «Про затвердження уніфікованих клінічних протоколів медичної допомоги дітям із захворюваннями органів травлення» від 29.01.2013р.

5. Наказ No868 МОЗ України «Уніфікований клінічний протокол первинної, вторинної (спеціалізованої) медичної допомоги бронхіальна астма у дітей» від 08 жовтня 2013 року

6. Наказ No 670 Міністерства охорони здоров'я України «Уніфікований клінічний протокол первинної, вторинної (спеціалізованої), третинної (висококваліфікованої) медичної допомоги atopічний дерматит у дітей від 04.07.2016

7. Наказ No 627 МОЗ України «Про затвердження протоколу лікування дітей з інфекціями сечової системи і тубулоінтерстиціальним нефритом» від 03.11.2008р.
8. Наказ No 436 МОЗ України Про затвердження клінічних Протоколів лікування дітей зі спеціальності "Дитяча нефрологія" від 31.08.2004
9. Педіатрія за ред. проф. В. В. Бережного у 2-х т.Т1-К., 2013.- С.1022. 11.Сміян І.С. Лекції з педіатрії – Тернопіль: Підручники посібники, 2006. - С.233 – 253.
10. Педіатрія. За ред. Тяжкої О.В. – Вінниця. – 3 вид. - „Нова Книга”, 2016. – 1136 с.
11. Nelson textbook 20th Edition by Robert M. Kliegman, MD, Richard E. Behrman, MD, Hal B. Jenson, MD and Bonita F. Stanton, MD.: SAUNDERS
12. The Harriet Lane Handbook, 21st edition. International edition, 2018. – 1255 p.
13. Pediatrics. Textbook./ O.V.Tiazhka, T.V.Pochinok, A.N.Antoshkina et.al./edited by O.Tiazhka – Vinnytsia : Nova Knyha publishers, 2011. – 584 pp

Додаткова:

1. Бережний В.В., Марушко Т.В., Марушко Ю.В. Клінічна ревматологія дитячого віку. Київ, 2013 р. С. 82-142.
2. Бойко Я.Є. Ювенільний ідіопатичний артрит // Клінічна імунологія. Алергологія. Інфектологія. – 2008. - No 3.
3. Волосовец А.П., Юлиш Е.И. Рациональная антибиотикотерапия респираторных заболеваний у детей - Донецк: Регина, 2005. - 389с.
4. Волосовец А.П., Нагорна Н.В., Кривоустов С.П., Острополец С.С., Бордюгова О.В. Діагностика, терапія та профілактика дефіцитних анемії у дітей – Донецьк: СПД Дмитренко Л.Р., 2007. – 38 с.
5. Волосовец А.П., Кривоустов С.П. Макролиды в практике современной педиатрии. Монография. – К.: «Четверта хвиля», 2009. – 192 с.
6. Волосовец А.П., Кривоустов С.П. Цефалоспорины в практике современной педиатрии. Монография. – Харьков: Прапор, 2007. – 184 с.
7. Волосовець О.П., Нагорна Н.В., Кривоустов С.П., Острополец С.С., Бордюгова О.В. Діагностика, терапія та профілактика дефіцитних анемії у дітей – Донецьк: СПД Дмитренко Л.Р., 2007. – 38 с.
8. Волосовець О.П., Леженко Г.О., Кривоустов С.П., Прохоров Є.В., Пашкова О.Є., Подліанова О.І. Синдром недиференційованої дисплазії сполучної тканини у дітей та підлітків (поширеність, особливості діагностики та лікування). Монографія, Запоріжжя, ЗДМУ, 2007.-135 с.
9. Волосовець О.П., Савво В.М., Кривоустов С.П. Вибрані питання дитячої кардіоревматології – Х.: «ТНЦ», 2006 – 256 с.
10. Волосовець О.П., Кривоустов С.П. Єршова І.Б., Рещіков В.А. Фізична реабілітація в педіатрії. Навчальний посібник. - Київ. - Луганськ, 2009. - 182 с.
11. Майданник В.Г. Рахит у детей: Современные аспекты – Нежин: ООО «Видавництво „Аспект-Поліграф”, 2006.- 116 с.
12. Майданник В.Г., Корнейчук В.В., Хайтович Н.В., Салтыкова Г.В. Заболевания кишечника у детей. – Киев: ВБ «Аванпост-Прим», 2009. – 487 с.
13. Майданник В.Г., Корнейчук В.В., Хайтович Н.В., Салтыкова Г.В. Заболевания пищевода, желудка и двенадцатиперстной кишки у детей. – Киев: ВБ «Аванпост-Прим», 2008. – 432 с.
14. Майданник В.Г., Майданник И.В. Справочник современных лекарственных средств. - М.: АСТ; Харьков: Фолио, 2005.-1024 с.
15. Майданник В.Г., Митин Ю.В. Диагностика, лечение и профилактика воспалительных заболеваний дыхательных путей у детей – К.: ООО «ИЦ Медпромтор», 2006.- 288 с.
16. Москаленко В.Ф., Волосовець О.П., Яворівський О.П., Булах І.Є., Остапик Л.І., Палієнко І.А., Мруга М.Р. (ред.) Крок 2. Загальна лікарська підготовка. Частина 2. Педіатрія, акушерство та гінекологія, гігієна. - Київ: Nova Knyha Publ., 2005.- 404с.

17. Невідкладні стани в педіатрії: Навч. посіб. / За редакцією проф. О.П.Волосовця та Ю.В.Марушка - Х.: Прапор. - 2008. – 200 с.
18. Оказание стационарной помощи детям. Карманный справочник. Оригинальное издание: Pocket book of Hospital care for children. Geneva, WHO. - 2006, 378 с.
19. Первинна артеріальна гіпертензія у дітей та підлітків/За ред. В.Г. Майданника, В.Ф.Москаленка. - К.-2007.-389 с.
20. Fisher, Randall G.; Boyce, Thomas G. Moffet's Pediatric Infections Diseases: A Problem Approach, 4 Edition. – 2005.-1054 p.

Інформаційні ресурси:

Офіційна доказова практично-орієнтована медична інформація, яку містять видання:

1. AMA (American Medical Association) <https://www.ama-assn.org/>
2. American Academy of Family Physicians <http://www.aafp.org/home.html>
3. American Academy of Pediatrics Policy (AAP Policy) Clinical Practice Guidelines <https://www.aap.org>
4. American College of Cardiology <http://www.acc.org/>
5. American College of Emergency Physicians <https://www.acep.org/>
6. American Heart Association <http://news.heart.org/>
7. BMJ Clinical Evidence <http://clinicalevidence.bmj.com>
9. Eastern Association for the Surgery of Trauma <https://www.east.org/>
10. European Pediatric Association, the Union of National European Pediatric Societies and Associations (EPA/UNEPSA) <http://www.epa-une psa.org/>
11. European Society of Cardiology <http://www.escardio.org/>
12. <http://www.mozdocs.kiev.ua>
13. Medscape from WebMD <http://www.medscape.com>
14. Medscape from WebMD <http://www.medscape.com>
15. National Comprehensive Cancer Network <https://www.nccn.org/>
16. National Guideline Clearinghouse <https://www.guideline.gov/>
17. National Institute for Health and Clinical Excellence (NICE) <https://www.nice.org.uk/>
18. Royal College of Physicians <https://www.rcplondon.ac.uk/>
19. The Association of the Scientific Medical Societies in Germany <http://www.awmf.org>
20. The Cochrane Collaboration The Cochrane Library
21. The European Society for Emergency Medicine <https://www.eusem.org/>
22. The Finnish Medical Society Duodecim <https://www.duodecim.fi/>
23. The French National Authority for Health <http://www.has-sante.fr/>
24. The National Association of Emergency Medical Technicians (NAEMT). <http://www.naemt.org/>
25. The National Association of State EMS <https://www.nasemso.org/>
26. The National Health and Medical Research Council (NHMRC) <https://www.nhmrc.gov.au>
27. Up To Date <http://www.uptodate.com> Western Trauma Association <https://westerntrauma.org/>